

Trolla med FJ

Rätt **fart och djup** – svårast i trollingen

svenne.andersson@fiskejournalen.se

Av: Svenne Andersson

Man behöver inte ha 860 skeddrag, 1700 vobbler och 300 andra, osorterade beten – men vem vill ta risken att inte ha det rätta betet med sig ut? Att lista ut vad som får laxen att gapa har orsakat varmgång i mer än en trollarhjärna...

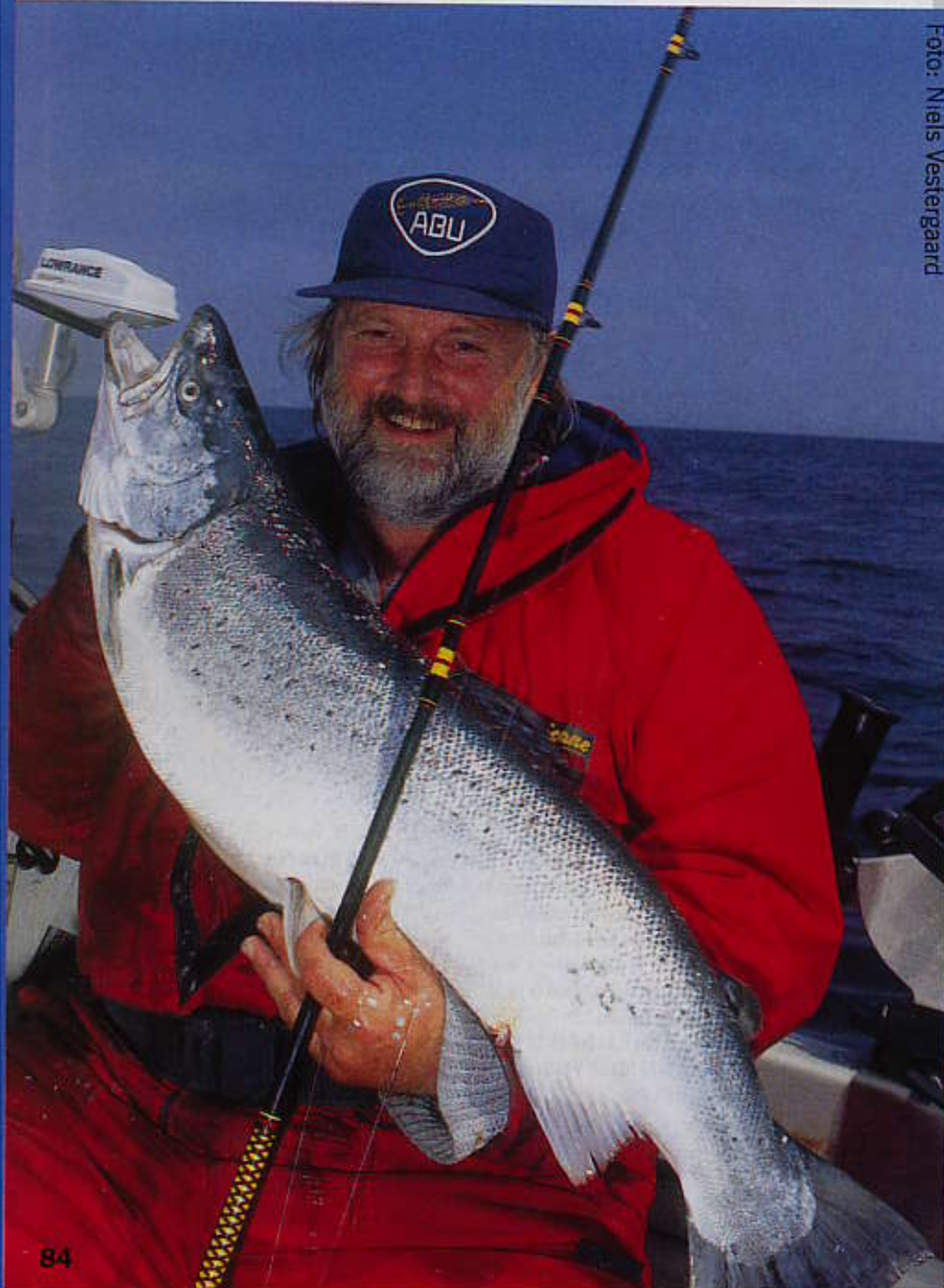

Foto: Niels Vestergaard

Den här gången ska vi titta lite närmare på det enorma utbudet av trollingbeten – och framförallt på hur man ska fiska dem. Det är nämligen långt viktigare att hitta fisken och fiska betena på rätt sätt, än att ha senaste innebetet i linändan!

Det som gör trollingfisket så förtvivat svårt, är att det oftast riktar sig mot pelagiskt jagande fisk och således sker i tre olika dimensioner, bredd, längd och djup.

För att knäcka de två första nöterna använder vi sjökort, GPS-navigatorer och tips från kompisar. Sjøkortet ger information om grundtoppar, kanter och djuphålur som kan tänkas hålla fisk, GPS-navigatorm har förhoppningsvis en hel hög med positioner som tidigare gett fisk och kompisarna som fiskat de senaste dagarna kan i bästa fall tala om var fisken finns, och i sämsta fall var den inte finns...

När det gäller djupet är det ännu knepigare. Även här kan tips från kompisarna vara gångbara och med tur och lite teknisk utrustning kan man eventuellt lokalisera en temperaturgräns, ett så kallat språngskikt, i vattnet. Men det kan ändå vara mycket svårt att hitta rätt fiskedjup.

Problemet ökar förstas i takt med djupet. Naturligtvis är det lättare att hitta rätt fiskedjup över 20 meter vatten, än över 90 meter. Ett bra sätt kan vara att arbeta sig uppåt och nedåt med djupriggarna. Om man misstänker att fisken håller till kring 100 fot, så börjar man med ena djupriggen på 90 fot och den andra på 124. (Eftersom det är matematiskt efterblivna amerikaner som tillverkar djupriggarna är mätarna graderade i fot, medan de flesta svenska sportfiskare

ställer om sina ekolod att visa meter, vilket leder till ett evinnerligt räknande).

Om man nu stackat tre beten, med tolv fots mellanrum, på varje rigg så täcker man på så sätt området mellan 66 och 124 fot. Om ingenting händer under den första halvtimman hissar man den ena riggen tio fot och sänker den andra lika mycket. Så fortsätter man några timmar, tills det börjar bli dags att vända på steken – eller konstatera att man är på fel ställe...

Rätt fart – svårt men viktigt

Rätt fiskedjup är viktigt, men minst lika viktigt är farten. Det låter sig sägas att "rätt" trollingfart är 2–2,5 knop, men att hitta den farten är inte så lätt som det låter. För det första så är våra fartmätare synnerligen opålitliga instrument, för det andra måste man ta hänsyn till vindar och strömmar.

Den som någon gång suttit och tittat på fartloggen på ett ekolod inser ganska snart att det är rena gissningsleken att försöka räkna ut hur fort det går. Mätaren kan pendla mellan 1,5–3 knop, även vid jämn gång i lugn sjö. När det är lite sjögång blir det ännu värre, speciellt i medsjö.

GPS-navigatorns logg är mer exakt, åtminstone om det är en någorlunda bra navigator du har i båten. Nackdelen är att den anger fart över grund, alltså den fart båten rör sig med i förhållande till botten. Den säger egentligen ingenting om båtens fart genom vattnet. Och det är ju farten genom vattnet som får betena att röra sig. Låt oss ta några exempel för att det ska bli lättare att förstå.

1. Båten rör sig med 2 knop enligt GPS-navigatören. Samtidigt färdas du i en kraftig medström, som också rör sig med 2 knop. Du gör alltså ingen fart alls genom vattnet och betena hänger i princip livlösa.

2. Båten rör sig fortfarande 2 knop, men du har svängt 180 grader och går nu mot den kraftiga 2-knopsströmmen. Farten genom vattnet blir nu 4 knop och de flesta betena klarar inte den farten. De går som spikar genom vattnet, eller roterar och tvinnar linan.

Betesval: Utbudet av beten är hur stort som helst, idéerna om hur betena ska användas är ännu fler och det tillkommer ständigt nya, "revolutionerande" beten.

Rätt fart: Med modern teknik kan du beräkna hur snabbt betena går i ytvattnet, men hur strömmarna går några meter under båten visar sig först när djupriggarna är ute.

Nu är det ju, gudskelov, relativt sällsynt med så kraftiga strömmar, speciellt i insjöarna – men var ändå beredd på att du kan bli lurad!

För att ytterligare krångla till det hela kan det hända att man har en ytström som går åt ena hållet och en djupström som går åt det andra!

Starka strömförhållanden är mycket svåra att bemästra, vilket vi sett speciellt vid trolling utanför Simrishamn där strömmen ibland kan vara mycket stark.

Att detektera en ytström brukar inte vara särskilt svårt, om det inte blåser för mycket. Man kan ligga still med båten ett tag och hänga ut en tamp över relingen. Farten på avdriften säger en del om hur kraftig strömmen är. Man brukar också märka av ytströmmen när man troller i olika riktningar. När man går tvärs strömmen brukar det bli kraftigt "snedställ" på djupriggsvajrarna och efter ett tag fiskar alla betena på ena sidan om båten. Djupströmmar är svårare, men när man hållit på med trolling ett tag brukar erfarenheten ge fingervisningar. Genom att kolla vinkeln på djupriggsvajrarna och lyssna till "sången" från vajrarna brukar man få en ganska bra uppfattning om när farten är den rätta.

Oftast är dock vindar och strömmar tämligen harmlösa och då kan man lista ut rätt fart genom att köra betena bredvid båten en stund, innan man riggar dem för fiske.

Tyvärr är produktionen så pass ojämn att två likadana beten kan fiska högst olika. Många trollare kan vittna om att de har två identiskt lika skedar eller vobbler, varav den ena är helt värdelös, medan den andra fångar fisk efter fisk.

Se till att ha med ett extra spö och någon form av lätt apterat sänke. Kör betet bredvid båten och kolla gången. Ibland kan det hjälpa att ta bort ett lekande, sätta dit en extra fjäderring, eller bocka nosögglan på en vobbler, men ibland är det klokast att välja ett annat drag om man inte får den rätta gången.

Lång lina till utlösaren

När betenas gång är kontrollerad är det dags för riggningen. För att fästa fiskelinan till djupriggsvajern, planerboardlinan eller sidoparavanen använder man någon form av utlösare. Tidigare dominerade Cannon även den här marknaden, men numera finns det en uppsjö av utlösare att välja mellan. De flesta fungerar bra och därför blir det mycket en fråga om tycke och smak vilken man föredrar.

Foto: Martin Falklind

